

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PILIEČIŲ ĮSTATYMŲ LEIDYBOS INICIATYVOS
KONSTITUCINIS ĮSTATYMAS

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato rinkimų teisę turintiems Lietuvos Respublikos piliečiams (toliau – piliečiai) Lietuvos Respublikos Konstitucijos 68 straipsnio antroje dalyje ir 147 straipsnio pirmoje dalyje garantuojamų piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos ir piliečių Lietuvos Respublikos Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisių (toliau kartu – iniciatyvos teisė) įgyvendinimo tvarką.

2. Šis įstatymas netaikomas, kai įgyvendinama Konstitucijoje įtvirtinta su teisėkūra susijusi:

- 1) peticijos teisė;
- 2) referendumo paskelbimo iniciatyvos teisė;
- 3) Lietuvos Respublikos Prezidento, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Seimo narių įstatymų leidybos iniciatyvos teisė;
- 4) ne mažesnės kaip $\frac{1}{4}$ visų Seimo narių grupės Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisė.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Piliečių įstatymų leidybos iniciatyva** (toliau – iniciatyva) – šio įstatymo nustatyta tvarka pateiktu prašymu įregistruoti piliečių įstatymų leidybos iniciatyvinę grupę pareikštas ketinimas įgyvendinti piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos arba piliečių Lietuvos Respublikos Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisę, kai tokia grupė įregistruojama.

2. **Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvinė grupė** (toliau – iniciatyvinė grupė) – Lietuvos Respublikos piliečių, turinčių rinkimų teisę, šio įstatymo nustatyta tvarka sudaroma grupė, ketinanti įgyvendinti piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos arba piliečių Lietuvos Respublikos Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisę.

3. **Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos projektas** (toliau – iniciatyvos projektas) – ketinant įgyvendinti piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos arba piliečių Lietuvos Respublikos Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisę šio įstatymo nustatyta tvarka kartu su prašymu įregistruoti piliečių įstatymų leidybos iniciatyvinę grupę pateikiamas teisės akto projektas.

4. **Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisė** (toliau – įstatymų leidybos iniciatyvos teisė) – konstitucinė 50 tūkstančių rinkimų teisę turinčių Lietuvos Respublikos piliečių teisė teikti Lietuvos Respublikos Seimui konstitucinio įstatymo, įstatymo ar kito Seimo priimamo norminio teisės akto ar jo pakeitimo, papildymo ar pripažinimo netekusiu galios projektą, išskyrus atvejus, kai pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją tokį teisės aktą Seimui turi teisę pateikti tik kiti subjektai.

5. **Piliečių Lietuvos Respublikos Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisė** (toliau – Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisė) – konstitucinė 300 tūkstančių rinkimų teisę turinčių Lietuvos Respublikos piliečių teisė teikti Lietuvos Respublikos Seimui Lietuvos Respublikos Konstitucijos keitimo ar papildymo įstatymo projektą, išskyrus atvejus, kai Konstitucija gali būti keičiama tik referendumu.

6. Kitos įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos ar nustatytos

Lietuvos Respublikos referendumo konstituciniame įstatyme, Lietuvos Respublikos rinkimų kodekse ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme.

3 straipsnis. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos kompetencija

1. Vyriausioji rinkimų komisija, užtikrindama iniciatyvos teisės įgyvendinimą:
 - 1) nagrinėja iniciatyvinės grupės prašymus įregistruoti iniciatyvinę grupę (toliau – Prašymas) ir priima motyvuotus sprendimus dėl iniciatyvinės grupės registravimo;
 - 2) išduoda piliečių parašų rinkimo lapus, sukuria Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje prieigą prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo;
 - 3) priima motyvuotus sprendimus dėl iniciatyvinės grupės išregistravimo;
 - 4) tikrina piliečių parašų rinkimo lapuose ir elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape esančius duomenis;
 - 5) tiria šio įstatymo pažeidimo faktus, priima motyvuotus sprendimus dėl pažeidimo faktų nustatymo ir jų pripažinimo šiurkščiais šio įstatymo pažeidimais;
 - 6) priima motyvuotus sprendimus dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo arba neįgyvendinimo;
 - 7) tvirtina pavyzdines Prašymo, piliečių parašų rinkimo lapo, piliečių parašų rinkimo baigiamojo akto formas ir kitų su iniciatyvos teisės įgyvendinimo užtikrinimu susijusių dokumentų formas;
 - 8) nustato iniciatyvos teisės įgyvendinimui užtikrinti būtiną tvarką;
 - 9) atlieka kitas šiame įstatyme, Referendumo konstituciniame įstatyme ir Rinkimų kodekse nustatytas funkcijas, susijusias su iniciatyvos teisės įgyvendinimu.
2. Atlikdama šiame įstatyme nustatytas funkcijas, Vyriausioji rinkimų komisija turi Referendumo konstituciniame įstatyme ir Rinkimų kodekse nustatytas teises tiek, kiek jos susijusios su iniciatyvos teisės įgyvendinimo užtikrinimu.

4 straipsnis. Informacijos apie iniciatyvos teisės įgyvendinimą viešinimas

1. Siekiant informuoti apie iniciatyvos teisės įgyvendinimą ir užtikrinti šios teisės įgyvendinimo skaidrumą ir sąžiningumą, Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje turi būti skelbiama:
 - 1) informacija apie iniciatyvos teisės įgyvendinimo tvarką ir apie tai, kas turi būti privalomai nurodoma Prašyme ir kartu su juo pateikiama, taip pat pavyzdinė Prašymo forma;
 - 2) įregistruotų iniciatyvinių grupių narių vardai ir pavardės, nurodant šių grupių paskirtus koordinatorius (toliau – koordinatoriai), taip pat koordinatorių kontaktiniai duomenys (telefonų numeriai, elektroninio pašto adresai);
 - 3) iniciatyvų projektai ir jų aiškinamieji raštai;
 - 4) piliečių parašų dėl konkrečių iniciatyvų projektų rinkimo terminai;
 - 5) informacija apie prieigas prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapų ir aktyvios nuorodos į juos;
 - 6) Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl iniciatyvinės grupės įregistravimo, išregistravimo, iniciatyvos teisės įgyvendinimo arba neįgyvendinimo, taip pat sprendimai dėl nustatytų piliečių papirkimo faktų, kartu skelbiant atliktų tyrimų išvadas ir piliečių papirkimą organizavusių asmenų vardus ir pavardes;
 - 7) posėdžių, kuriuose bus svarstoma dėl šios dalies 6 punkte nurodytų sprendimų priėmimo, laikas;
 - 8) Rinkimų kodekse, *mutatis mutandis* taikant jo nuostatas, nurodyta skelbtina informacija apie visus iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyvius, įskaitant jų paskyras socialiniuose tinkluose, per kurias gali būti vykdoma iniciatyvos projekto agitacija ir skleidžiama politinė reklama.
2. Skelbiant šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 6 ir 7 punktuose nurodytą informaciją, iniciatyvinių grupių narių vardai ir pavardės viešinami 10 metų nuo šių grupių įregistravimo dienos, o koordinatorių kontaktiniai duomenys – iki politinės kampanijos pabaigos, bet ne trumpiau kaip iki

Seimo sprendimo dėl piliečių teikiamo teisės akto projekto priėmimo ar atmetimo įsigaliojimo dienos. Skelbiant šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytą informaciją, įregistruotų iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyvių, išdininkų (jeigu jų yra) ir audito įmonių (auditorių) (jeigu jų yra) vardai ir pavardės arba pavadinimai, kontaktiniai duomenys (telefonų numeriai, elektroninio pašto adresai), taip pat visos paskyros socialiniuose tinkluose, per kurias gali būti vykdoma iniciatyvos projekto agitacija ir skleidžiama politinė reklama, viešinami iki iniciatyvos projekto politinės kampanijos pabaigos. Informacija, galinti pažeisti asmenų teisę į privatų gyvenimą ir jo slaptumą ar atskleisti valstybės, tarnybos, profesinę ar komercinę paslaptį, taip pat šioje dalyje nenurodyti iniciatyvinių grupių narių asmens duomenys neviešinami.

3. Skelbiant šio straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytus sprendimus dėl nustatytų piliečių papirkimo faktų ir atliktų tyrimų išvadas, piliečių papirkimą organizavusių asmenų duomenys (vardai, pavardės) viešinami 5 metus nuo jų paskelbimo dienos.

4. Šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 5, 6, 7 ir 8 punktuose nurodyta informacija Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje paskelbiama ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo tam tikro sprendimo priėmimo dienos, jeigu šiame įstatyme nenustatytas kitas paskelbimo terminas.

5 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų paskelbimas ir informavimas apie juos

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl iniciatyvinės grupės įregistravimo, išregistravimo, iniciatyvos teisės įgyvendinimo arba neįgyvendinimo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po jų pasirašymo dienos paskelbiami Teisės aktų registre.

2. Apie šio įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiosios rinkimų komisijos priimtus sprendimus ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo jų priėmimo dienos informuojami koordinatoriai. Šiame įstatyme nurodytais atvejais koordinatoriai informuojami Prašyme nurodytais jų elektroninio pašto adresais.

6 straipsnis. Asmens duomenų tvarkymas

Vyriausioji rinkimų komisija, koordinatoriai ir kiti piliečių parašus renkantys asmenys, nurodyti šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje, asmens duomenis, siekdami iniciatyvos teisės įgyvendinimo tikslų, tvarko 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

II SKYRIUS INICIATYVINĖS GRUPĖS REGISTRAVIMAS

7 straipsnis. Iniciatyvinės grupės sudarymas

1. Ketindami įgyvendinti įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, ne mažiau kaip 5 piliečiai sudaro iniciatyvinę grupę, iš kurios narių paskiriami ne daugiau kaip 2 šios grupės koordinatoriai.

2. Ketindami įgyvendinti Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisę, ne mažiau kaip 10 piliečių sudaro iniciatyvinę grupę, iš kurios narių paskiriami ne daugiau kaip 3 šios grupės koordinatoriai.

3. Koordinatorius atstovauja iniciatyvinei grupei ir veikia jos vardu.

4. Jeigu įregistruotos iniciatyvinės grupės koordinadorius atsisako vykdyti savo pareigas, raštu apie tai informuodamas Vyriausiąją rinkimų komisiją ir iniciatyvinę grupę, arba nebegali jų vykdyti dėl objektyvių priežasčių ir nėra paskirto kito šios grupės koordinatoriaus, iniciatyvinę grupę per 5 darbo dienas nuo tokio fakto paaiškėjimo dienos turi paskirti naują koordinatorių ir apie tai šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka informuoti Vyriausiąją rinkimų komisiją. Vyriausioji rinkimų komisija, gavusi tokį pranešimą, per 5 darbo dienas pakeičia sprendimą dėl iniciatyvinės grupės įregistravimo ir atlieka kitus su koordinatoriaus pakeitimu susijusius šio įstatymo

4, 5 straipsniuose ir 10 straipsnio 5 dalyje nurodytus veiksmus.

8 straipsnis. Prašymo forma, turinys ir pateikimas

1. Prašymas turi būti pasirašytas visų iniciatyvinės grupės narių ir pateikiamas Vyriausiajai rinkimų komisijai raštu tiesiogiai, paštu arba elektroninių ryšių priemonėmis. Elektroninių ryšių priemonėmis pateikiamas Prašymas turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas tokiu būdu, kuris užtikrina elektroninę asmens atpažintį ir teksto autentiškumą.

2. Prašyme turi būti nurodyta:

1) iniciatyvinės grupės narių vardai, pavardės, asmens kodai, paskyros socialiniuose tinkluose, per kurias gali būti vykdoma iniciatyvos projekto agitacija ir skleidžiama politinė reklama;

2) koordinatoriais paskirti iniciatyvinės grupės nariai ir jų kontaktiniai duomenys (telefonų numeriai, elektroninio pašto adresai);

3) kokią iniciatyvos teisę ketinama įgyvendinti, nurodant iniciatyvos projekto pavadinimą.

3. Kartu su Prašymu turi būti pateikiamas visų iniciatyvinės grupės narių šio straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka pasirašytas iniciatyvos projektas. Iniciatyvos projekto nuostatomis negali būti paneigiami iš Konstitucijos kylantys reikalavimai ir toks projektas turi atitikti Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytus reikalavimus.

4. Su Prašymu taip pat turi būti pateikiamas iniciatyvos projekto aiškinamasis raštas, kuriame turi būti nurodyta: šio projekto pateikimo priežastys ir tikslai, pagrindinės esamo ir siūlomo naujo teisinio reguliavimo nuostatos, galimos teigiamos ir neigiamos numatomo teisinio reguliavimo pasekmės (jeigu iniciatyvos projektu numatoma reglamentuoti iki tol nereglementuotus santykius arba iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas), kita, iniciatyvinės grupės nuomone, reikalinga informacija.

5. Vienu Prašymu gali būti teikiamas tik vienas iniciatyvos projektas, išskyrus atvejus, kai iniciatyvos teisei įgyvendinti būtina pateikti kelis tarpusavyje pagal turinį ir pobūdį susijusius iniciatyvos projektus.

6. Gautas Prašymas užregistruojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos dokumentų registravimo tvarka ir apie tai ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo jo užregistravimo dienos pranešama koordinatoriams.

9 straipsnis. Sprendimo dėl iniciatyvinės grupės registravimo priėmimas

1. Vyriausioji rinkimų komisija, išnagrinėjusi Prašymą, įskaitant jos atliktą įvertinimą, ar iniciatyvos projektas atitinka Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytus reikalavimus ir ar iniciatyvos projekto nuostatomis nepaneigiami iš Konstitucijos kylantys reikalavimai, sprendimą dėl iniciatyvinės grupės registravimo priima posėdyje ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo Prašymo užregistravimo dienos. Šį terminą Vyriausioji rinkimų komisija, atsižvelgdama į iniciatyvos projekto apimtį ar sudėtingumą, motyvuotu sprendimu gali pratęsti ne ilgiau kaip 15 darbo dienų.

2. Apie Prašymo nagrinėjimo būdą, vietą ir laiką ne vėliau kaip likus 3 darbo dienoms iki numatyto Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžio dienos pranešama koordinatoriams. Iniciatyvinės grupės nariai turi teisę dalyvauti posėdyje, nagrinėjant jų Prašymą.

3. Prašymas, kuriame nėra nurodyti iniciatyvinės grupės narių vardai, pavardės ir (arba) koordinatorių kontaktiniai duomenys, Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu paliekamas nenagrinėtas.

4. Vyriausioji rinkimų komisija gali nustatyti ne trumpesnę kaip 5 darbo dienų terminą sprendime nurodytiems Prašymo, iniciatyvos projekto ir (ar) jo aiškinamojo rašto trūkumams pašalinti, jeigu žinomi Prašymą pateikusios iniciatyvinės grupės koordinatorių kontaktiniai duomenys ir yra pakankamas iniciatyvinės grupės narių skaičius, bet yra nustatytas bent vienas iš šių trūkumų:

1) Prašymas pasirašytas ir (arba) pateiktas nesilaikant šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytos tvarkos;

2) Prašyme netiksliai nurodyti arba nurodyti ne visi šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nurodyti duomenys ar informacija, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytus atvejus;

3) iniciatyvos projektas pasirašytas ir (arba) pateiktas nesilaikant šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytos tvarkos;

4) iniciatyvos projektas neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytų formos, struktūros ar kalbos reikalavimų;

5) Prašymas pateiktas dėl kelių tarpusavyje pagal turinį ir pobūdį nesusijusių iniciatyvos projektų;

6) nepateiktas iniciatyvos projekto aiškinamasis raštas arba jis neatitinka šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodytų reikalavimų.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytas terminas Prašymo, iniciatyvos projekto ir (ar) jo aiškinamojo rašto trūkumams pašalinti, per kurį sustabdomas Prašymo nagrinėjimas, neįskaitomas į šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimo priėmimo terminą. Per nustatytą terminą pašalinus nurodytus trūkumus, Vyriausioji rinkimų komisija tęsia Prašymo nagrinėjimą šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą neregistruoti iniciatyvinės grupės šiais atvejais:

1) kreipiamasi ne dėl ketinimo įgyvendinti iniciatyvos teisę;

2) iniciatyvinė grupė neatitinka šio įstatymo 7 straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatytų reikalavimų;

3) nepateiktas iniciatyvos projektas;

4) iniciatyvos projektas neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytų turinio reikalavimų ir (arba) iniciatyvos projekto nuostatomis paneigiami iš Konstitucijos kylantys reikalavimai;

5) per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą terminą nepašalinti nurodyti Prašymo, iniciatyvos projekto ir (ar) jo aiškinamojo rašto trūkumai;

6) įregistruota iniciatyvinė grupė jau yra pateikusi tokio paties turinio iniciatyvos projektą;

7) nepraėjus vieniems metams nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo ar neįgyvendinimo paskelbimo dienos pateiktas pakartotinis Prašymas dėl to paties turinio iniciatyvos projekto.

7. Vyriausioji rinkimų komisija, priimdama sprendimą įregistruoti iniciatyvinę grupę, patvirtina:

1) šios grupės sudėtį, nurodant jos narių ir koordinatorių vardus, pavardes, koordinatorių kontaktinius duomenis (telefonų numeriai, elektroninio pašto adresai);

2) iniciatyvinės grupės pateiktą iniciatyvos projektą arba kelis tarpusavyje pagal turinį ir pobūdį susijusius iniciatyvos projektus;

3) piliečių parašų rinkimo lapo formą ir nustato išduodamų piliečių parašų rinkimo lapų skaičių, jų išdavimo ir prieigos prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo sukūrimo datą bei piliečių parašų rinkimo lapų perdavimo Vyriausiajai rinkimų komisijai datą.

10 straipsnis. Piliečių parašų rinkimo lapų išdavimas

1. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo įregistruoti iniciatyvinę grupę priėmimo dienos turi išduoti šios grupės koordinatoriams reikiamą piliečių parašų rinkimo lapų skaičių, sukurti Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje prieigą prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo ir sudaryti galimybę jame pasirašyti elektroninių ryšių priemonėmis ir susipažinti ne tik su iniciatyvos projektu, bet ir jo aiškinamuoju raštu.

2. Piliečių parašų rinkimo lape turi būti išdėstomas visas Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu patvirtinto iniciatyvos projekto tekstas, įrašoma, kad piliečiai, pasirašydami šiame lape, patvirtina savo siūlymą priimti šį iniciatyvos projektą, nurodoma vieta piliečių parašams, kartu nurodant kiekvieno pasirašančiojo vardą, pavardę, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento numerį, gimimo datą, pasirašymo datą, taip pat gali būti pateikiama papildoma informacija,

reikalinga šiame įstatyme nustatytiems reikalavimams užtikrinti. Piliečių parašų rinkimo lapo pabaigoje turi būti nurodomi parašus rinkusio asmens vardas ir pavardė, jo asmens tapatybę patvirtinančio dokumento numeris, gyvenamosios vietos adresas, parašas ir pasirašymo data.

3. Elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapas turi atitikti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu dėl iniciatyvinės grupės įregistravimo patvirtintą piliečių parašų rinkimo lapo formą, išskyrus reikalavimą jame išdėstyti iniciatyvos projekto tekstą ir piliečių parašus rinkusio asmens duomenis. Elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape pateikiama aktyvi nuoroda į Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje skelbiamą iniciatyvos projektą ir jo aiškinamąjį raštą. Sukūrus prieigą prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo, informacija apie šią prieigą ir aktyvi nuoroda į elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapą nedelsiant paskelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje.

4. Jeigu iniciatyvos projekto arba kelių tarpusavyje pagal turinį ir pobūdį susijusių iniciatyvos projektų tekstas dėl didelės jo apimties negali būti išdėstytas vienoje piliečių parašų rinkimo lapo pusėje, jis pateikiamas piliečių parašų rinkimo lapo priede, o piliečių parašų rinkimo lape nurodomas tik iniciatyvos projekto (-ų) pavadinimas (-ai).

5. Vyriausioji rinkimų komisija, išduodama piliečių parašų rinkimo lapus, informuoja koordinatorius apie sukurta prieigą prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo, taip pat savo nustatyta tvarka supažindina juos su piliečių parašų rinkimo ir piliečių parašų rinkimo lapų perdavimo tvarka, išaiškina teises, pareigas ir atsakomybę renkant parašus ir perduodant piliečių parašų rinkimo lapus.

11 straipsnis. Sprendimo dėl iniciatyvinės grupės išregistravimo priėmimas

1. Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą išregistruoti iniciatyvinę grupę, kuriuo remiantis šios grupės iniciatyva laikoma nutrūkusia, jeigu:

1) po iniciatyvinės grupės įregistravimo Vyriausiojoje rinkimų komisijoje dienos iki piliečių parašų rinkimo lapų išdavimo dienos šios grupės narys atšaukia savo parašą dėl Prašymo, raštu apie tai informuodamas Vyriausiąją rinkimų komisiją ir iniciatyvinę grupę, ir šios grupės narių lieka mažiau, negu nustatyta šio įstatymo 7 straipsnio 1 arba 2 dalyje;

2) šio įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju per nustatytą terminą iniciatyvinę grupę nepaskiria naujo šios grupės koordinatoriaus.

2. Vyriausiajai rinkimų komisijai priėmus sprendimą išregistruoti iniciatyvinę grupę šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu pagrindu, pradėtas piliečių parašų rinkimas, paskelbus šį sprendimą, nedelsiant turi būti nutraukiamas ir visi piliečių parašų rinkimo lapai, pagal šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies reikalavimus surašius piliečių parašų rinkimo baigiamąjį aktą, perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai jos nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos.

III SKYRIUS PILIEČIŲ PARAŠŲ RINKIMAS IR PERDAVIMAS

12 straipsnis. Piliečių parašų rinkimo terminai

1. Dėl iniciatyvos projekto, įgyvendinant įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, turi būti surinkta ne mažiau kaip 50 tūkstančių piliečių parašų per 2 mėnesius nuo piliečių parašų rinkimo lapų išdavimo ir prieigos prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo sukūrimo dienos.

2. Dėl iniciatyvos projekto, įgyvendinant Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisę, turi būti surinkta ne mažiau kaip 300 tūkstančių piliečių parašų per 6 mėnesius nuo piliečių parašų rinkimo lapų išdavimo ir prieigos prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo sukūrimo dienos.

13 straipsnis. Piliečių parašų rinkimas

1. Iniciatyvinė grupė, remdamasi Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu įregistruoti iniciatyvinę grupę, turi teisę organizuoti piliečių parašų rinkimą ir apie tai pranešti visuomenės informavimo priemonėse.

2. Piliečių parašus turi teisę rinkti koordinatorius, kitas iniciatyvinės grupės narys arba Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka koordinatoriaus įgaliotas pilietis (toliau kartu – parašus renkantis asmuo). Koordinatoriai, išdalydami piliečių parašų rinkimo lapus, parašus renkantiems asmenims turi išaiškinti teises, pareigas ir atsakomybę renkant parašus ir grąžinant piliečių parašų rinkimo lapus.

3. Piliečių parašai renkami viešose vietose, o piliečių sutikimu – jų gyvenamosiose patalpose.

4. Piliečių parašų rinkimo lape piliečiai savo duomenis įrašo ir pasirašo patys. Jeigu pilietis dėl negalios ar kitokių priežasčių negali pats įrašyti savo duomenų ir pasirašyti, jo prašymu tą gali padaryti kitas pilietis, išskyrus parašus renkantį asmenį. Šis faktas turi būti pažymimas įrašu piliečių parašų rinkimo lape ir patvirtinamas parašus renkančio asmens parašu.

5. Piliečiai taip pat turi teisę, naudodamiesi Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje sukurta prieiga, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis pasirašyti elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape.

6. Piliečiai dėl iniciatyvos projekto turi teisę pasirašyti vieną kartą arba popierinės, arba elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape.

7. Piliečiams pasirašant piliečių parašų rinkimo lape, turi būti sudaryta galimybė susipažinti ne tik su iniciatyvos projektu, bet ir jo aiškinamuoju raštu.

8. Draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai dovanomis, paslaugomis ar kitokiu atsilyginimu arba pažadant atsilyginti skatinti piliečius remti iniciatyvos projektą ar jo neremti, pasirašyti ar nepasirašyti piliečių parašų rinkimo lapuose ar elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape, turint tikslą paveikti piliečių valią jiems įgyvendinant iniciatyvos teisę. Atsilyginimu (papirkimu) nelaikomas reklaminės ar agitacinės informacinio turinio ar nuomonę išreiškiančios medžiagos, skirtos iniciatyvos projektui propaguoti arba dėl jo prieštarauti ir neturinčios materialinės vertės piliečiui, neatlygintinas platinimas.

9. Pilietis savo parašą dėl iniciatyvos projekto turi teisę atšaukti. Apie šį sprendimą jis privalo raštu pranešti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip iki piliečių parašų rinkimo lapų perdavimo Vyriausiajai rinkimų komisijai dienos.

10. Piliečių parašų rinkimo lapus, užtikrindami juose esančių asmens duomenų apsaugą, parašus renkantis asmenys kaupia ir saugo, kol šie lapai grąžinami koordinatoriams arba perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai.

14 straipsnis. Iniciatyvos projekto politinė kampanija

1. Įregistruotos iniciatyvinės grupės nariai nuo šios grupės įregistravimo dienos, o kiti piliečiai, politinės ar nevyriausybinės organizacijos nuo jų įregistravimo iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyviais – iniciatyvos projekto rėmėjais arba jo oponentais – dienos, renkant piliečių parašus, turi teisę agituoti už arba prieš iniciatyvos projektą, t. y. skatinti remti tokį projektą arba jo neremti, pasirašyti ar nepasirašyti piliečių parašų rinkimo lapuose ar elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape.

2. Įregistruota iniciatyvinė grupė, iniciatyvos projekto rėmėjai ir jo oponentai registruojami iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyviais Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, *mutatis mutandis* taikant atitinkamas Rinkimų kodekso nuostatas. Iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyvių registracija pradedama įregistravus iniciatyvinę grupę ir baigiama likus vienam mėnesiui iki šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyto termino pabaigos.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų veikla, susijusi su iniciatyvos projekto agitacijos vykdymu ir politinės reklamos skleidimu, t. y. iniciatyvos projekto politinė kampanija, šios veiklos finansavimas ir finansavimo kontrolė organizuojami ir atliekami *mutatis mutandis* taikant atitinkamas Rinkimų kodekso ir (arba) Referendumo konstitucinio įstatymo nuostatas, taip pat šiuos

teisės aktus įgyvendinančias Vyriausiosios rinkimų komisijos teisės aktų nuostatas dėl rinkimų ir (arba) referendumo politinės kampanijos, jos finansavimo ir finansavimo kontrolės organizavimo ir vykdymo, išskyrus nuostatas dėl teisės nemokamai naudotis Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija, tiek, kiek nenustatyta šiame įstatyme.

4. Įregistruotai iniciatyvinei grupei ir iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyviais įregistruotiems iniciatyvos projekto rėmėjams ar jo oponentams suteikiamas savarankiško iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyvio statusas.

5. Įregistruotos iniciatyvinės grupės ir iniciatyvos projekto oponentų, nesant įregistruotų šio projekto rėmėjų, politinės kampanijos išlaidų limitai yra vienodo dydžio. Jeigu yra įregistruotų iniciatyvos projekto rėmėjų, oponentų politinės kampanijos išlaidų limitas turi būti lygus bendram iniciatyvinės grupės ir iniciatyvos projekto rėmėjų politinės kampanijos išlaidų limitų dydžiui. Politinės kampanijos išlaidų limitus, vadovaudamasi Rinkimų kodekso nuostatomis, pasibaigus iniciatyvos projekto politinės kampanijos dalyvių registracijai, nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Kiekvieno iniciatyvos projekto rėmėjo ir jo oponento išlaidų limitai apskaičiuojami nustatytą bendrą rėmėjų arba oponentų politinės kampanijos išlaidų limitą padalijant iš politinės kampanijos dalyviais įregistruotų rėmėjų arba oponentų skaičiaus. Iniciatyvos projekto agitacijos ir politinės reklamos išlaidos, turėtos iki iniciatyvos projekto politinės kampanijos pradžios, turi būti deklaruotos ir negali viršyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyto iniciatyvos projekto politinės kampanijos išlaidų limitu.

6. Iniciatyvos projekto politinė kampanija baigiasi praėjus 100 dienų nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo paskelbimo dienos arba nuo iniciatyvinės grupės išregistravimo dienos.

15 straipsnis. Piliečių parašų rinkimo pabaiga ir jų perdavimas

1. Suėjus šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytam terminui, piliečių parašai nebegali būti renkami. Iki šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyto termino pabaigos, neatsižvelgiant į tai, ar surinktas reikiamas piliečių parašų dėl iniciatyvos projekto skaičius, koordinatoriai iš parašus rinkusių asmenų turi surinkti visus piliečių parašų rinkimo lapus, įskaitant tuos, kuriuose nėra piliečių parašų, ir juos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka kartu su surašytu ir visų koordinatorių pasirašytu piliečių parašų rinkimo baigiamuoju aktu perduoti Vyriausiajai rinkimų komisijai.

2. Piliečių parašų rinkimo baigiamajame akte įrašomas gautų ir perduodamų piliečių parašų rinkimo lapų skaičius, nurodant, kiek jų yra užpildyta, taip pat nurodomas surinktų piliečių parašų skaičius.

3. Jeigu Vyriausiajai rinkimų komisijai piliečių parašų rinkimo lapai perduodami nesuėjus šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytam terminui, piliečių parašų rinkimas elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape nedelsiant nutraukiamas.

IV SKYRIUS

PILIEČIŲ PARAŠŲ TIKRINIMAS IR PILIEČIŲ TEIKIAMO TEISĖS AKTO PROJEKTO ĮREGISTRAVIMAS

16 straipsnis. Piliečių parašų tikrinimas

1. Vyriausioji rinkimų komisija savo nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo koordinatorių šio įstatymo nustatyta tvarka perduotų piliečių parašų rinkimo baigiamąjo akto ir piliečių parašų rinkimo lapų gavimo dienos patikrina, ar per šio įstatymo 12 straipsnyje nurodytą terminą piliečių parašų rinkimo lapuose ir elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape esantys duomenys atitinka šio įstatymo reikalavimus, ir priima sprendimą dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo arba neįgyvendinimo.

2. Tikrinant piliečių parašus, nustatomas šio įstatymo reikalavimus atitinkančių parašų skaičius, elektroninių ryšių priemonėmis pasirašiusių piliečių parašų skaičių pridedant prie piliečių

parašų rinkimo lapuose surinktų piliečių parašų skaičiaus. Piliečių parašų tikrinimo rezultatai užfiksuojami piliečių parašų patikrinimo aktu.

3. Jeigu nustatoma, kad pilietis už tą patį iniciatyvos projektą pasirašė 2 ar daugiau kartų arba pasirašė ir popierinės, ir elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape, įskaičiuojamas vienas jo parašas. Piliečio parašas neįskaičiuojamas, jeigu, pažeidžiant šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalį, duomenis apie save piliečių parašų rinkimo lape įrašė ar pasirašė ne jis pats, taip pat jeigu įrašyti ne visi šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatyti duomenys, jie įrašyti neteisingai arba renkant piliečių parašus buvo pažeistas šio įstatymo 13 straipsnio 8 dalyje nustatytas draudimas papirkti piliečius.

17 straipsnis. Pažeidimo fakto tyrimas

1. Tikrinant piliečių parašus ar kitu metu gavus duomenų apie šiame įstatyme nustatytų reikalavimų, susijusių su piliečių parašų rinkimu, perdavimu arba iniciatyvos projekto politinę kampaniją ar jos finansavimu, pažeidimą, per ne ilgesnį kaip 10 darbo dienų terminą Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka atliekamas tokio pažeidimo fakto tyrimas ir surašoma atlikto tyrimo išvada. Atliekant didelės apimties ar sudėtingą pažeidimo fakto tyrimą, jo atlikimo terminas motyvuotu Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 10 darbo dienų.

2. Jeigu pažeidimo fakto tyrimas atliekamas pradėjus tikrinti piliečių parašus, nuo tokio tyrimo pradžios šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nurodytas piliečių parašų tikrinimo ir sprendimo dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo arba neįgyvendinimo priėmimo terminas yra sustabdomas, kol bus surašyta atlikto tyrimo išvada.

3. Jeigu atlikus pažeidimo fakto tyrimą nustatoma, kad pažeidimas gali turėti esminę įtaką parašų rinkimo rezultatams ar iniciatyvos teisės įgyvendinimui, atlikto tyrimo išvadoje siūloma pažeidimą pripažinti šiurkščiu šio įstatymo pažeidimu.

4. Atsižvelgdama į atlikto tyrimo išvadą, Vyriausioji rinkimų komisija savo nustatyta tvarka priima sprendimą dėl pažeidimo fakto nustatymo. Jeigu šiurkštų šio įstatymo pažeidimą Vyriausioji rinkimų komisija nustato piliečių teikiamą teisės akto projektą jau įregistravus Seime, apie šį sprendimą nedelsiant informuojamas Seimas.

18 straipsnis. Sprendimas dėl iniciatyvos teisės neįgyvendinimo

1. Jeigu tikrinant piliečių parašus nustatoma, kad per šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytą terminą nesurinktas reikiamas piliečių parašų skaičius, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą, kuriuo konstatuoja, kad iniciatyvos teisė neįgyvendinta nesurinkus reikiamo piliečių parašų skaičiaus, ir juo remdamasi išregistruoja iniciatyvinę grupę.

2. Vyriausioji rinkimų komisija taip pat priima sprendimą dėl iniciatyvos teisės neįgyvendinimo, jeigu nustatytą šio įstatymo reikalavimų pažeidimą, galintį turėti esminę įtaką parašų rinkimo rezultatams ar iniciatyvos teisės įgyvendinimui, atsižvelgdama į šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nurodyto atlikto tyrimo išvadą, pripažįsta šiurkščiu šio įstatymo pažeidimu. Remiantis šiuo sprendimu išregistruojama iniciatyvinė grupė. Jeigu toks sprendimas priimamas dėl šiurkštaus šio įstatymo pažeidimo, pripažinto nepasibaigus parašų rinkimo terminui, piliečių parašų rinkimas, paskelbus šį sprendimą, nedelsiant nutraukiamas ir visi piliečių parašų rinkimo lapai, pagal šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies reikalavimus surašius piliečių parašų rinkimo baigiamąjį aktą, perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai per vieną mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos.

19 straipsnis. Sprendimas dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo

Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi, kad per šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytą terminą surinktas reikiamas šio įstatymo reikalavimus atitinkančių piliečių parašų dėl konkretaus iniciatyvos projekto skaičius, savo sprendimu Seimui pateikia išvadą, kad iniciatyvos teisė dėl tokio iniciatyvos projekto yra įgyvendinta, ir perduoda iniciatyvos projektą su jo aiškinamuoju raštu,

piliečių parašų rinkimo baigiamąjį aktą, dėl šio iniciatyvos projekto surinktų piliečių parašų rinkimo lapus ir atspausdintus elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape įrašytus duomenis, taip pat piliečių parašų patikrinimo aktą.

20 straipsnis. Piliečių teikiamo teisės akto projekto registravimas Seime

Seime gavus Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo, šio sprendimo gavimo dieną Seimo statuto nustatyta tvarka įregistruojamas piliečių teikiamas teisės akto projektas ir apie tai per 2 darbo dienas pranešama koordinatoriams, kartu informuojant apie Seimo posėdžio, kuriame toks projektas bus pateikiamas, laiką.

21 straipsnis. Pakartotinis iniciatyvos teisės įgyvendinimas

Pakartotinis Prašymas dėl to paties turinio iniciatyvos projekto gali būti pateikiamas ne anksčiau kaip po vieno metų nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo ar neįgyvendinimo paskelbimo dienos.

V SKYRIUS

VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

22 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų apskundimo tvarka

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai dėl iniciatyvinės grupės įregistravimo, išregistravimo, taip pat dėl iniciatyvos teisės įgyvendinimo arba neįgyvendinimo per 5 darbo dienas nuo jų paskelbimo dienos, kiti sprendimai – per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie jų priėmimą gavimo dienos, o šios komisijos neveikimas per – 5 darbo dienas nuo tos dienos, kai atitinkamas sprendimas šiame įstatyme nustatytu laiku turėjo būti priimtas, gali būti skundžiami Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Šie skundai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų priėmimo nagrinėti dienos.

2. Skundo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo įregistruoti iniciatyvinę grupę arba nustatyti terminą Prašymo trūkumams pašalinti padavimas sustabdo tokio sprendimo vykdymą.

3. Jeigu šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nurodytas Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas priimtas nepasibaigus parašų rinkimo terminui, padavus skundą dėl tokio sprendimo šio termino skaičiavimas sustabdomas.

23 straipsnis. Teismo sprendimų vykdymas

1. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo teismo sprendimo, kuriuo panaikintas jos sprendimas neregistruoti iniciatyvinės grupės arba išregistruoti iniciatyvinę grupę, įsiteisėjimo dienos, priimdama atitinkamą sprendimą, turi išduoti šiai grupei piliečių parašų rinkimo lapus, Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje sukurti prieigą prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo ir sudaryti galimybę jame pasirašyti arba, jeigu piliečių parašų rinkimas buvo pradėtas, sudaryti galimybę jį tęsti.

2. Įsiteisėjus teismo sprendimui, kuriuo panaikintas Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas įregistruoti iniciatyvinę grupę, piliečių parašų rinkimas turi būti nutrauktas, o visi piliečių parašų rinkimo lapai, pagal šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies reikalavimus surašius piliečių parašų rinkimo baigiamąjį aktą, perduoti Vyriausiajai rinkimų komisijai per vieną mėnesį nuo tokio teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

3. Įsiteisėjus teismo sprendimui, kuriuo panaikintas šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nurodytas Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas, nepasibaigus parašų rinkimo terminui nutrauktas piliečių parašų rinkimas tęsiamas.

VI SKYRIUS

PILIEČIŲ TEIKIAMO TEISĖS AKTO PROJEKTO SVARSTYMAS

24 straipsnis. Piliečių teikiamo teisės akto projekto pateikimas Seime

Piliečių teikiamą teisės akto projektą artimiausiam Seimo posėdyje nuo jo įregistravimo Seime dienos pateikia vienas iš koordinatorių arba kitas iniciatyvinės grupės įgaliotas asmuo.

25 straipsnis. Piliečių teikiamo teisės akto projekto svarstymas ir priėmimas Seime

1. Seimas privalo svarstyti piliečių teikiamą teisės akto projektą ir priimti sprendimą dėl jo priėmimo ar atmetimo.

2. Piliečių teikiamas teisės akto projektas Seime svarstomas ir priimamas Lietuvos Respublikos Seimo statuto nustatyta tvarka, jeigu Konstitucijoje ir šiame įstatyme nenustatyta kitaip.

3. Seime svarstant ir priimant piliečių teikiamą Konstitucijos keitimo ar papildymo įstatymo projektą, jo tekstas negali būti iš esmės keičiamas ir toks projektas negali būti grąžinamas tobulinti. Seimas svarstomą kitą piliečių teikiamą teisės akto projektą gali grąžinti tobulinti tik Seimo paskirtam pagrindiniam komitetui.

4. Koordinatoriai arba kiti iniciatyvinės grupės įgalioti asmenys turi teisę dalyvauti ir išsakyti savo nuomonę piliečių teikiamą teisės akto projektą svarstant ir priimant Seime.

5. Koordinatoriai turi būti informuojami apie posėdžių, kuriuose piliečių teikiamas teisės akto projektas bus svarstomas ir priimamas, laiką ne vėliau kaip likus 2 darbo dienoms iki to posėdžio dienos.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. kovo 1 d.

2. Vyriausioji rinkimų komisija iki 2024 m. vasario 29 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo pateikti iniciatyvinės grupės prašymai nagrinėjami, jų pagrindu piliečių parašai renkami ir tikrinami, su iniciatyvos teisės įgyvendinimu susiję sprendimai priimami, skundai dėl jų nagrinėjami, piliečių teikiamas teisės akto projektas pateikiamas ir svarstomas Seime pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reguliavimą.

27 straipsnis. Įstatymo pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymą Nr. VIII-1003 su visais pakeitimais ir papildymais.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas